

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü İş Konseyi Uluslararası Sekreteryasının Türkiye’de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı ve Dışışleri Komisyonu Raporu (1/1306)

Not: Tasarı Başkanlıkça; Plan ve Bütçe ile Dışışleri komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

12.2.2007

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1326/607

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 5/2/2007 tarihinde kararlaştırılan “Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü İş Konseyi Uluslararası Sekreteryasının Türkiye’de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ) İş Konseyi, KEİ üyesi ülkelerin özel sektörleri arasında işbirliğini geliştirmek, işadamlarının KEİ faaliyetlerine katkı ve katılımlarını sağlamak, böylece KEİ'nin amaçlarına ulaşmasına yardımcı olmak üzere 1992 yılında ülkemizin öncülüğünde kurulmuştur. İş Konseyine KEİ ülkelerinin ticaret ve sanayi odaları çatı kuruluşları üyedir. Türkiye'yi ise, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) temsil etmektedir. İş Konseyi'nin kendi tüzüğü ve uluslararası tüzel kişiliği bulunmaktadır. Odak noktası küçük ve orta ölçekli işletmelerdir (KOBİ'ler).

KEİ İş Konseyi, KEİ Şartı'nın 7. Bölümünde, KEİ "bağlı kuruluşları" arasında sayılmış ve Şartın 21 inci maddesinde de, KEİ'ye üye devletlerin iş çevrelerinden oluşan, hükümetler-dışı örgüt olarak tanımlanmıştır.

KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekreteryası halen İstanbul'daki KEİ Uluslararası Daimi Sekreteryası merkezinde faaliyet göstermektedir. 2'si Türk, 2'si yabancı uyruklu 4 çalışanı bulunmaktadır. KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekreteryası, öncüsü olduğumuz Karadeniz Ekonomik İşbirliği'ne katkıları ve merkezinin Türkiye'de bulunması nedeniyle ülkemiz tarafından desteklenmektedir.

KEİ'nin bağlı kuruluşu olduğu ve KEİ Sekreteryası binasında faaliyet gösterdiği cihetle, KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekreteryası, KEİ'ye tanınan bağışıklık ve ayrıcalıklardan dolayı olarak yararlanmakta, çalışanları KEİ Sekreteryası mensubu gibi işlem görmekte ve buna göre kimlik

almaktadırlar. Oysa, KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryası, KEİ Daimi Sekretaryasından farklı bir kuruluş olup, çalışanlarının KEİ Daimi Sekretaryasının yararlandığı ayrıcalık ve bağımsızlıklardan yararlanması mevcut hukuksal düzenlemelerde öngörülmemektedir. Halihazırda, KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryasının ülkemizdeki statüsü konusunda hukuki bir boşluk bulunmaktadır.

Mevcut durumu düzeltmek ve KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryasına ülkemizde tüzel kişilik tanımak üzere, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Uluslararası Sekretaryası ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenterler Asamblesi Uluslararası Sekretaryasının Türkiye'de yararlanacağı ayrıcalıklar, bağımsızlıklar ve kolaylıkları düzenleyen, 20/1/1994 tarihli ve 3964 sayılı Kanun benzeri bir düzenleme yapılmaktadır. Böylece, hem KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryasının ülkemizdeki statüsü konusundaki kanuni boşluk ortadan kaldırılmış olacak, hem de KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryasına ülkemizdeki faaliyetlerini kolaylaştırarak tüzel kişilik tanınmış olacaktır.

Türk özel sektörünün dinamik ve gelişmiş niteliği, ülkesel ve bölgesel kalkınmada KOBİ'lere verdiğimiz önem, işadamları arasındaki doğrudan temaslar ve ortak yatırımların ekonomimize yararları bağlamında, KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryasının desteklenmesi, bu amaçla ayrı bir tüzel kişiliğe sahip kılınması ve bunun gerektirdiği ayrıcalık ve bağımsızlıkların tanınması ulusal çıkar ve politikalarımızla da bağdaşmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryasına görevlerini yerine getirebilmesi, kendi adına resmi dairelerde, adli organlarda ve mali kuruluşlarda işlemler yapabilmesi, taşınır ve taşınmaz mal edinebilmesi için tüzel kişilik tanınmaktadır.

Madde 2- Madde ile, KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryası çalışanlarının yararlanacağı ve esasen uluslararası kuruluşların sekretaryalarındaki görevlilere mutabık olarak tanınmakta olan haklar düzenlenmektedir.

Türkiye, ülkemizde yerleşik uluslararası kuruluşların sekretaryalarındaki görevlilerin tabii olacağı rejimi belirlerken 13 Şubat 1946 tarihli Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşmeyi temel almaktadır. KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryası için de bu yol izlenmektedir. Bu amaçla 3964 sayılı Karadeniz Ekonomik İşbirliği Uluslararası Sekretaryası ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Uluslararası Sekretaryasının Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağımsızlıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun ile 4528 sayılı D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğünün Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağımsızlıklar ve Kolaylıklara Dair Kanunun ilgili maddesi esas alınmakta, ancak İş Konseyinin hükümetler-dışı uluslararası örgüt niteliği dolayısıyla daha kısıtlayıcı bir düzenleme yapılmaktadır. Bir başka deyişle, yargı bağımsızlığı, bina, arşiv ve haberleşme dokunulmazlığı tanınmamaktadır. Bu çerçevede, birinci fıkra ile; KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryası 13 Şubat 1946 tarihli Birleşmiş Milletler Ayrıcalıklar ve Muafiyetlerine Dair Sözleşmenin sadece I inci maddesi ile II nci maddesinin 5, 7 ve 8 inci bent hükümlerinden yararlandırılmaktadır.

1946 tarihli BM Sözleşmesinin I inci maddesi ile II nci maddesinin 5, 7 ve 8 inci bent hükümleri şöyledir:

"Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine

Dair Sözleşme

Birleşmiş Milletler Asamblesi tarafından 13 Şubat 1946 tarihinde kabul edilmiştir.

Madde - I

Tüzelkişilik

1 inci Bent-Birleşmiş Milletler Kurulu, tüzelkişiliğe maliktir.

- a) Anlaşmalar yapmaya,
  - b) Taşınır ve taşınmaz malları almaya ve satmaya,
  - c) Dâva açmaya,
- yeterliği vardır.

Madde -II

Mallar, sermayeler ve alacaklar

5 inci Bent - Hiçbir akçalı denetleme, düzenleme ve moratoryuma bağlı olmaksızın:

a) Kurul her türlü sermaye, altın veya döviz elinde tutabilir ve her nevi para üzerine hesaba malik olabilir.

b) Kurul, alacaklarını, altın veya döviz bir memlekettten diğerine veya bir memleket dâhilinde serbestçe taşıyabilir ve elindeki her nevi döviz her nevi başka paraya çevirebilir.

7 nci Bent - Birleşmiş Milletler Kurulunun alacak, gelir ve sair malları:

a) Bütün vasitasız vergilerden muaftır. Bununla beraber şurası mukarrerdir ki, Kurul, sadece kamu menfaatlerine mahsus hizmetlerin bedellerinden fazla olmayan vergilerden muafiyet istemeyecektir.

b) Birleşmiş Milletler Kurulunun resmî faaliyeti için lüzumlu eşya, ithalat veya ihracat kısıntı ve yasakları ile her nevi gümrük vergisinden muaftır. Bununla beraber, şurası mukarrerdir ki, bu şekilde gümrüksüz ve resimsiz olarak sokulan eşya ithal edildiği memlekette satılamayacaktır, meğer ki satış bu memleketin Hükümetince kabul edilmiş şartlar altında yapılmış olsun.

c) Kurulun yayınları ithalât ve ihracat yasakları ve kısıntıları ile her nevi gümrük vergisinden muaftır.

8 inci Bent- Birleşmiş Milletler Kurulu, prensip itibariyle, taşınır ve taşınmaz malların fiyatları içine giren satış resimleri ile istihlâk vergisinden muafiyet isteğinde bulunmayacaksa da resmî istimali için yapacağı ve fiyatında bu nevi vergi ve resimlerin dâhil bulunduğu önemli alımlarda üyeler mümkün oldukça bu vergi ve resimlerin indirilmesi veya geri verilmesi için uygun idari tedbirleri alacaklardır."

2 nci maddenin ikinci fıkrası ile; KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryası çalışanları 1946 BM Sözleşmesi V inci maddesinin 18, 20 ve 21 inci bentlerine tabi kılınmaktadır.

1946 BM Sözleşmesinin V inci maddesinin 18, 20 ve 21 inci bent hükümleri şöyledir;

"18 inci Bent - Birleşmiş Milletler Kurulu memurları:

a) Resmî sıfatla, söz ve yazıları da dâhil olduğu halde, gösterdikleri çalışma hususunda adli muafiyetten faydalanacaklardır.

b) Birleşmiş Milletler Kurulu tarafından ödenen ücret ve maaş üzerinde her türlü vergiden muaf tutulacaklardır.

c) Millî hizmetle ilgili her türlü ödevden muaf tutulacaklardır.

d) Kendileri, eşleri ve bakmakla yükümlü oldukları aile üyeleri, göçmenliği kısan tedbirlerle, yabancıların kayıt işlemlerine bağlı olmayacaklardır.

e) Kambiyo kolaylıklarından, ilgili hükümet yanında akredite bulunan diplomatik mümessilliklerin eşit derecedeki memurlarının ayrıcalıkları kadar faydalanırlar.

f) Kendileri, eşleri ve bakmakla yükümlü oldukları aile üyeleri, milletlerarası buhran zamanlarında diplomasi memurlarına tanınmış bulunan memlekete dönüş kolaylıklarından faydalanacaklardır.

g) Görevlerine yeni başlayacakları memlekete eşya ve mobilyalarını gümrüksüz ve resimsiz olarak sokmak hakkında faydalanacaklardır.

20 nci Bent - Ayrıcalık ve muafiyetler sadece Birleşmiş Milletlerin yararına olmak üzere memurlara tanınmış olup onların şahsî menfaatleri için verilmiş değildir. Genel Sekreter, kendi görüşüne göre, muafiyetin, adaletin yerine getirilmesine engel olduğu veya uğrunda tanındığı amaca zarar gelmeksizin kaldırılabilceği düşüncesinde bulunduğu bütün hallerde bir memurun muafiyetini kaldırabilecek ve bunu yapmakla ödevli olacaktır. Umumi Kâtip hakkında muafiyeti kaldırmak kararını vermeye Güvenlik Konseyi yetkilidir.

21 inci Bent - Birleşmiş Milletler Kurulu işbu maddede sayılan ayrıcalık, muafiyet ve kolaylıkların yol açabileceği kötüye kullanma hallerini önlemek, polis tüzüklerine uymayı sağlamak ve adaletin iyi tarzda yerine getirilmesini kolaylaştırmak amacı ile, her zaman, üye devletlerin yetkili makamları ile işbirliği yapacaktır."

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Uluslararası Sekretaryası, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Uluslararası Sekretaryası ve D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğü çalışanları da aynı hükümlere tabidir. KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryası çalışanlarına ilave kısıtlama getirilmesine gerek görülmemiştir.

Madde 3- Madde ile, Dışişleri Bakanlığının bu Kanundaki dokunulmazlık, ayrıcalık, bağışıklık ve kolaylıkların uygulanmasına ilişkin usulleri yönetmelik ile tespit etmesi öngörülmektedir.

Madde 4- Madde ile, uluslararası hukuka ve ulusal mevzuatımıza uygun olarak Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve Türkiye'de daimi ikamet eden kimselerin KEİ İş Konseyi Uluslararası Sekretaryasında çalışanlar dahi Kanunda öngörülen ayrıcalık, bağışıklık, dokunulmazlık ve kolaylıklardan yararlanmaları önlenmektedir. Bu husus ülkemizde mukim diğer uluslararası kuruluşlar için de geçerli genel bir uygulamadır.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

22/3/2007

Esas No: 1/1306

Karar No: 184

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 12/2/2007 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 20/2/2007 tarihinde tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü İş Konseyi Uluslararası Sekretaryasının Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışlıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 15/3/2007 tarihli 43 üncü toplantısında Dışışleri ve Maliye Bakanlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü İş Konseyi Uluslararası Sekretaryasına tüzel kişilik tanınması,

- Sekretarya ve Sekretaryada çalışan personele 13 Mart 1946 tarihli Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme'nin belli maddelerine yapılan atıflar gereğince ayrıcalık, bağışlıklık ve kolaylıklar sağlanması,

- Tasarı gereğince Sekretarya personeline sağlanan ayrıcalık, bağışlıklık ve kolaylıklardan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile Türkiye'de daimi ikamet eden yabancıların muaf tutulması, konularında düzenlemelerin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ) Kurucu Şartı'nın 7 nci maddesi ile KEİ'ye bağlı 4 tane alt kuruluş oluşturulduğu,

- Bu alt kuruluşların, sekretaryası Selanik'de bulunan Karadeniz Ticaret ve Yatırım Bankası, sekretaryası Atina'da bulunan Karadeniz Etüdleri Uluslararası Merkezi, sekretaryası İstanbul'da bulunan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenterler Asamblesi ve sekretaryası İstanbul'da bulunan KEİ İş Konseyi olduğu,

-KEİ Şartı ile İş Konseyi oluşturulmuş olmakla beraber ülkemiz tarafından hukuki altyapı sağlanmamış olduğu için üye devletlerin maddi kaynak sağlamakta tereddüt ettikleri,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da binensenerak maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1,2,3 ve 4 üncü maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 5 ve 6 ncı maddeleri ile tümü Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının kanunlaşma sürecinin bir an önce tamamlanabilmesi amacıyla Tasarının, İttüzüğün 52 nci maddesine göre öncelikle görüşülmesinin Genel Kuruldan istenmesine Komisyonumuzca karar verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Dülger</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>	<i>Mustafa Dündar</i>
Antalya	Ankara	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Edip Uğur</i>	<i>Abdülbaki Türkoğlu</i>	<i>Muzaffer Gülyurt</i>
Balıkesir	Elazığ	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Halil Akyüz</i>	<i>Mehmet B. Denizolgun</i>	<i>Şükrü Mustafa Elekdağ</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Fikret Ünlü</i>	<i>Mehmet Çerçi</i>
İstanbul	Karaman	Manisa
Üye	Üye	Üye
<i>Ufuk Özkan</i>	<i>Nihat Eri</i>	<i>Süleyman Gündüz</i>
Manisa	Mardin	Sakarya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ İŞ KONSEYİ ULUSLARARASI SEKRETARYASININ TÜRKİYE'DE YARARLANACAĞI AYRICALIKLAR, BAĞIŞIKLIKLAR VE KOLAYLIKLARA DAİR KANUN TASARISI

Tüzel kişilik

MADDE 1- (1) 20/4/2005 tarihinde imzalanan "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü İş Konseyi Tüzüğü ve Usul Kuralları" ile İstanbul'da oluşturulması kararlaştırılan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü İş Konseyi Uluslararası Sekretaryası Türkiye Cumhuriyeti'nde tüzel kişiliğe sahiptir.

Sekretarya ile Sekretarya çalışanlarının yararlanacağı ayrıcalıklar, bağışlıklar ve kolaylıklar

MADDE 2- (1) Sekretarya, Türkiye Cumhuriyeti'nin 21 Mart 1950 tarihinde katıldığı, 13 Şubat 1946 tarihli Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşmenin 1 inci maddesinin hükümlerine, II nci maddesinin 5, 7 ve 8 inci bent hükümlerine mümasil hükümlere tabidir.

(2) Sekretaryada çalışan Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcıları, Direktör, Direktör Yardımcıları, Uzman, Uzman Yardımcıları, idari ve teknik personel, Türkiye Cumhuriyeti'nin 21 Mart 1950 tarihinde katıldığı, 13 Şubat 1946 tarihli Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşmenin V inci maddesinin 18, 20 ve 21 inci bentlerinde ifade edilen mümasil hükümlere tabidir.

Uygulama

MADDE 3- (1) Dışişleri Bakanlığı, bu Kanundaki dokunulmazlık, ayrıcalık, bağışıklık ve kolaylıkların uygulanmasına ilişkin usulleri yönetmelik ile tespit eder.

Kapsam

MADDE 4- (1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile Türkiye'de daimi ikamet eden kimseler, yukarıda öngörülen ayrıcalık, bağışıklık, dokunulmazlık ve kolaylıklardan yararlanamazlar.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ İŞ KONSEYİ ULUSLARARASI SEKRETARYASININ TÜRKİYE'DE YARARLANACAĞI AYRICALIKLAR, BAĞIŞIKLIKLAR VE KOLAYLIKLARA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4- Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 5- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 5- Tasarının 5 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6- Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V

K. Tüzmen

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M.M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı V.

A. Aksu

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos.Güv.Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

A. Koç

